

Kazimierz
Twardowski
Myśl, mowa i czyn
Część II

Redakcja
Anna Brożek i Jacek Jadacki

© Copyright by Anna Brożek, Jacek Jadacki and Wydawnictwo Naukowe Semper*, Warszawa 2014

Skorowidz opracował Jacek Jadacki

Na okładce – fragment popiersia Kazimierza Twardowskiego

Publikacja dofinansowana przez Uniwersytet Warszawski

Praca naukowa finansowana w ramach programu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego pod nazwą *Narodowy Program Rozwoju Humanistyki w latach 2012-2015*

NARODOWY PROGRAM
ROZWOJU HUMANISTYKI

© All rights reserved. No part of this book may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted, in any form or by any means without the prior permission of the publishers, Wydawnictwo Naukowe Semper *

© Wszelkie prawa zastrzeżone. Przedruk, odtwarzanie lub przetwarzanie fragmentów tej książki w mediach każdego rodzaju wymaga pisemnego zezwolenia Wydawnictwa Naukowego Semper *

ISBN 978-83-7507-171-9

Redakcja i Studio Graficzne:
ul. Mariensztat 8
00-302 Warszawa
tel./fax: 22 538 92 03
e-mail: redakcja@semper.pl

Dział handlowy i księgarnia firmowa:
ul. Bednarska 20A
00-321 Warszawa
tel./fax: 22 828 49 73
e-mail: handlowy@semper.pl
www.sempers.pl

Printed in Poland

Spis treści

Przedmowa.....	13
1. Autobiografie.....	17
1.1. Autobiografia [1].....	17
1.2. Autobiografia [2].....	18
1.3. Autobiografia [3].....	23
1.4. Autobiografia [4].....	31
1.5. Autobiografia [5].....	35
2. Informacje i opinie	50
A. TREŚĆ CZASOPISM	50
2.1. <i>Mind. A Quarterly Review of Psychology and Philosophy. New Series.</i>	50
2.2. <i>Vierteljahrsschrift für wissenschaftliche Philosophie</i>	63
2.3. <i>Przegląd Filozoficzny</i> r. I, z. 3.....	71
B. WIADOMOŚCI RÓŻNE	75
2.4. Suczawica (wspomnienia z wycieczki)	75
2.5. <i>Sarmatis peregrinantibus salus</i> (wspomnienia o grobowcu królewskim)	79
2.6. Kamień (z wycieczki archeologicznej).....	83
2.7. Powszechne Wykłady Uniwersyteckie we Lwowie.....	86
2.8. Fragment sprawozdania z czynności Powszechnych Wykładów Uniwersyteckich we Lwowie w roku szkolnym 1902-1903	93
2.9. Kronika uniwersytecka	95
2.10. Kobiety na Wydziale Filozoficznym Uniwersytetu Lwowskiego w dziesięcioleciu 1897-1907	100
2.11. Sprawozdanie z przebiegu deputacji TNSW i wszystkich galicyjskich towarzystw urzędniczych do Wiednia w sprawie pragmatyki służbowej.....	104
2.12. W sprawie utworzenia biura polskiej statystyki szkolnej i oświatowej.....	106
2.13.* Seminarium Naukowo-Pedagogiczne [w Warszawie].....	109
2.14.* W sprawie poborów nadzwyczajnych profesorów austriackich uniwersytetów i politechnik	109
2.15.* Sprawa szkolna w projekcie wyodrębnienia Guberni Chełmskiej.....	109
2.16.* Wyższe Kursy Przemysłowo-Rolnicze w Warszawie	111
2.17.* Projekt Uniwersytetu Hamburskiego.....	112
2.18.* Jubileusz Uniwersytetu w Jassach	112
2.19. Pierwsze czterolecie Warszawskiego Towarzystwa Naukowego	112
2.20.* Nowa pracownia biologiczna w Warszawie.....	114
2.21.* Stypendium polskie przy Uniwersytecie Kijowskim	114
2.22.* Polska Macierz Szkolna w Petersburgu	115
2.23.* Związek Nauczycieli Szkół Najwyższych w Grazu	115
2.24.* Nowe uniwersytety węgierskie	115
2.25.* Ze statystyki uniwersytetów szwajcarskich	115
2.26.* Majątek akademii francuskich	116
2.27.* Zjazd eugeniczny.....	116
2.28.* Polska szkoła początkowa pod berłem rosyjskim	117

2.29. Polacy na zjazdach międzynarodowych	117
2.30. W sprawie przyszłych pracowników naukowych.	119
2.31. W sprawie projektu ustawy o ustroju szkolnictwa. Opinia Wydziału Humanistycznego Uniwersytetu Jana Kazimierza	124
2.32. Dotychczasowa ustawa akademicka owocem porozumienia rządu i uczonych. Prawda o genezie ustawy akademickiej z roku 1920	136
3. Recenzje i prezentacje.....	139
A. OMÓWIENIA	139
3.1. Nowe książki o filozofii Wschodu	139
3.2. Theodor Elsenhans: <i>Eine Psychologie der Ethik</i>	147
3.3. Zygmunt Uranowicz: „Arystotelesa nauka o duszy”	152
3.4. Friedrich Tezner: <i>Politische Bildung und Patriotismus. Eine unterrichtspolitische Studie</i> ..	154
3.5. Edward Abramowski: <i>Teoria jednostek psychicznych (przyczynek do krytyki psychologii współczesnej)</i>	157
3.6. Gustav Theodor Fechner: <i>Książeczka o życiu pośmiertnym</i>	170
3.7. Alois Höfler: <i>Psychologie</i>	171
3.8. Józef Klemens Kreibitz: „Pokusy św. Antoniego” oraz „Maria Magdalena i trzy stopnie jej miłości”	179
3.9. Aniela Szyk (red.): <i>Bibliographie pédologique polonaise</i>	179
3.10.* Jadwiga Nowowiejska: <i>Porozbiorowe dzieje Polski</i> . T. II	185
3.11. Aleksander Pechnik: <i>Zarys psychologii</i>	185
3.12. Aleksander Skórski: <i>Filozofia jako nauka akademicka</i>	204
3.13. Nowa polska książka o filozofii. Henryk Struve: <i>Wstęp krytyczny do filozofii</i>	210
3.14. Henry Thomas: <i>Sugestia w wychowaniu</i>	226
3.15. Friedrich Paulsen: <i>Philosophia militans</i>	228
3.16. Jerzy Żuławski: <i>Benedykt Spinoza. Człowiek i dzieło</i>	234
3.17. Nauka propedeutyki filozoficznej w gimnazjach. Z powodu broszurki prof. dra M. Straszewskiego <i>Propedeutyka filozoficzna w naszych gimnazjach</i>	236
3.18. Artur Schopenhauer: <i>Rozprawa konkursowa o podstawie moralności</i>	239
3.19. Władysław Mieczysław Kozłowski: <i>Historia filozofii</i> . Cz. I (do końca XVIII w.).	246
3.20. János Waldapfel: „Persönliche Energie“	250
3.21. Henri Bergson: <i>La perception du changement</i>	251
3.22. Kazimierz Filip Wize: <i>Wykłady filozoficzne</i>	259
3.23. Édouard Claparède: <i>La psychologie de l'intelligence</i>	264
3.24. Adrian Demianowski: <i>Badania eksperymentalne nad uwagą telegrafistów kolejowych jako przyczynek do psychologii życia gospodarczego</i>	266
3.25. Ignacy Halpern: <i>Stanowiska w etyce. Wstęp metodologiczny do etyki</i>	267
3.26. Reichls <i>philosophischer Almanach auf das Jahr 1923</i>	271
B. STRESZCZENIA	273
3.27. Leopold Blaustein: <i>Husserlowska nauka o akcie, treści i przedmiocie przedstawienia</i> ...	273
3.28. Roman Ingarden: „O pytaniach esencjalnych”	277
3.29. Adam Stögbauer: <i>Teoria funkcji psychicznych a psychologiczna analiza</i>	290
4. Dyskusje i repliki.....	292
4.1. Odpowiedź na krytykę pracy pt. <i>Psychologia wobec fizjologii i filozofii</i> podaną przez p. A. Mahrburga.	292
4.2. Głosy w dyskusjach nad referatami Sekcji Psychologicznej IX Zjazdu Lekarzy i Przyrodników Polskich w Krakowie.	295
4.3. Głos w dyskusji nad nauczaniem propedeutyki filozoficznej w gimnazjach	296

4.4. Głos w dyskusji w sprawie egzaminu dojrzałości, przeprowadzonej na XIX Walnym Zgromadzeniu TNSW.....	298
4.5. Głos w dyskusji na Walnym Zgromadzeniu Towarzystwa Gimnazjum Żeńskiego.....	300
4.6. Głos w dyskusji na XXI Walnym Zgromadzeniu TNSW	301
4.7. Głos w dyskusji w sprawie naruszenia wolności słowa i godności stanu nauczycielskiego na Walnym Zgromadzeniu Koła Krakowskiego TNSW	301
4.8. Głos w dyskusji nad referatem dra Karola Zagajewskiego „O potrzebie zaprowadzenia nauki nadobowiązkowej języka łacińskiego w szkołach realnych”, wygłoszonym na posiedzeniu Koła Lwowskiego TNSW	302
4.9. Głos w dyskusji nad referatem Kazimierza Lutosławskiego pt. „Rola ogniska wychowawczego wiejskiego w ogólnym systemie szkolnictwa narodowego”	302
4.10. Głos w dyskusji nad sprawozdaniem Zarządu Głównego TNSW na XXVI Walnym Zgromadzeniu TNSW.	302
4.11. Rektor dr Twardowski o [polskiej] młodzieży [akademickiej w Wiedniu]	303
4.12. Głosy w dyskusjach nad referatami wygłoszonymi w Sekcji Filozoficznej X Zjazdu Lekarzy i Przyrodników Polskich we Lwowie	305
4.13. Głos w dyskusji nad odczytem dra L. Bykowskiego „Ćwiczenia praktyczne w naukach przyrodniczych ze szczególnym uwzględnieniem biologii” wygłoszonym na posiedzeniu Koła Lwowskiego TNSW	307
4.14. Głosy w dyskusjach nad referatami wygłoszonymi podczas II Polskiego Kongresu Pedagogicznego we Lwowie	307
4.15. Głosy w dyskusji nad referatami wygłoszonymi podczas I Zjazdu Neurologów, Psychiatrów i Psychologów Polskich.	310
4.16. Głos w dyskusji nad odczytem Róży Nusbaum-Hilarowiczowej „Myślenie zwykłe i naukowe” wygłoszonym podczas 88 posiedzenia naukowego PTF	311
4.17. Głos w ankiecie filologów w sprawie reformy <i>Ćwiczeń łacińskich dla klasy I</i>	312
4.18. Głos w ankiecie: Czego najgoręcej należy nam życzyć sobie w r. 1912?	312
4.19. Głos w dyskusji nad odczytem Jana Władysława Dawida „O niektórych spornych kwestiach z zakresu tzw. intuicji”	313
4.20. Odpowiedzi redakcji [<i>Ruchu Filozoficznego</i>].....	313
4.21. Głos w dyskusji podczas XXIX Walnego Zgromadzenia TNSW nad wnioskiem Sekcji Nauczycielek Koła Krakowskiego TNSW w sprawie dopuszczenia kobiet do pracy w szkołach męskich	314
4.22. Głosy w sprawie Słowiańskiego Zjazdu Filozoficznego.	315
4.23. Głos w dyskusji nad odczytem Ignacego Myślickiego „Sprawa początków dziejów filozofii”	320
5. Oracje i komentarze.....	321
A. POWITANIA.....	321
5.1. Przemówienie na inauguracji III roku Powszechnych Wykładów Uniwersyteckich	321
5.2. Przemówienie na inauguracji IV roku Powszechnych Wykładów Uniwersyteckich	326
5.3. Przemówienie na otwarciu PTF	329
5.4. Powitanie XXI Walnego Zgromadzenia TNSW imieniem Uniwersytetu Lwowskiego ..	334
5.5. Zagajenie XXII Walnego Zgromadzenia TNSW	335
5.6. Zagajenie pogadanki na temat trwania wakacji letnich we wschodniej części Kraju na posiedzeniu Koła Lwowskiego TNSW	340
5.7. Zagajenie posiedzenia Koła Lwowskiego TNSW w sprawie projektu nowego statutu Towarzystwa.....	340
5.8. Zagajenie XXIII Walnego Zgromadzenia TNSW	341

5.9. Przemówienie imieniem TNSW na otwarciu Ogólnoaustriackiego Zjazdu Nauczycielskiego	342
5.10. Zagajenie gospodarza Sekcji Filozoficznej X Zjazdu Lekarzy i Przyrodników Polskich	343
5.11. Zagajenie Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia TNSW w sprawie zmiany statutu	344
5.12. Zagajenie XXIV Walnego Zgromadzenia TNSW	345
5.13. Zagajenie V Walnego Zgromadzenia PTF	357
5.14. Zagajenie Jubileuszowego [I] Zjazdu [Członków] TNSW	358
5.15. Zagajenie XXV Walnego Zgromadzenia TNSW	365
5.16. Zagajenie Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia TNSW	367
5.17. Zagajenie II Zjazdu Członków TNSW	368
5.18. Zagajenie 100 posiedzenia PTF	370
5.19. Zagajenie III Zjazdu Członków TNSW	370
5.20. Zagajenie i zamknięcie XXVII Walnego Zgromadzenia TNSW	372
5.21. Powitanie Sekcji Filozoficznej XI Zjazdu Lekarzy i Przyrodników Polskich w Krakowie imieniem PTF	373
5.22. Przemówienie z okazji otwarcia siedziby Polskiego Muzeum Szkolnego we Lwowie (1903-1913)	373
5.23. <i>Scientia vitae magistra</i> . Przemówienie [...] na otwarciu Kursu Uzupełniającego dla Nauczycieli Szkół Średnich	375
5.24. Powitanie Zjazdu Członków TNSW imieniem Uniwersytetu Lwowskiego	377
5.25. Przemówienie na posiedzeniu Komisji Planów i Podręczników Szkolnych TNSW	378
5.26. Powitanie namiestnika barona Ericha Dillera imieniem reprezentacji Uniwersytetu Lwowskiego	380
5.27. Przemówienie na inauguracji <i>Odczytów wojennych</i>	381
5.28. Zagajenie akademii ku czci Henryka Sienkiewicza w Auli Uniwersytetu Lwowskiego .	382
5.29. Powitanie Prezydenta Tadeusza Rutowskiego imieniem Komitetu Tadeusza Rutowskiego na dworcu lwowskim	384
5.30. Przemówienie na otwarciu Kursu Doksztalającego dla Nauczycieli Szkół Średnich ..	385
5.31. Zagajenie IX Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia PTF (w 20 rocznicę założenia Towarzystwa)	385
5.32. Zagajenie I Polskiego Zjazdu Filozoficznego	386
5.33. Zagajenie konferencji w sprawie nauczania propedeutyki filozofii	391
5.34. Powitanie Heinricha Scholza na 320 plenarnym posiedzeniu naukowym PTF	391
B. WYPOWIEDZI	392
5.35. Przemówienie podczas wiecu rodzicielskiego w sprawie unarodowienia szkoły	392
5.36. Po XXI Walnym Zgromadzeniu TNSW	395
5.37. Wypowiedź podczas XX Walnego Zgromadzenia TNSW w sprawie wykorzystywania młodzieży szkolnej do zbiorów pieniężnych	396
5.38. Wypowiedź w sprawie utworzenia Sekcji Nauczycieli Seminariów w Łonie TNSW	396
5.39. Wypowiedzi na Nadzwyczajnym Walnym Zgromadzeniu TNSW	397
5.40. Wypowiedź na posiedzeniu Wydziału TNSW w sprawie akcji o polepszenie bytu nauczycieli i suplentów	398
5.41. Wypowiedź podczas 11 posiedzenia Wydziału TNSW	398
5.42. Wypowiedzi w toku obrad XXIII Walnego Zgromadzenia TNSW	399
5.43. Wypowiedź na 4 posiedzeniu Wydziału TNSW w sprawie Zjazdu Polskiego Towarzystwa Pedagogicznego	401
5.44. Wypowiedź na Zjeździe Delegatów Austriackiego Towarzystwa Szkoły Średniej.	401
5.45. Wypowiedź w sprawie stanowiska języka ojczystego w nauce szkolnej na posiedzeniu Koła Lwowskiego TNSW	402

5.46. Wypowiedź w sprawie organizacji Koła Lwowskiego TNSW i jego Zarządu podczas Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia TNSW.....	402
5.47. Wniosek w sprawie egzaminu dojrzałości, uchwalony na IV Zjeździe Delegatów Austriackiego Towarzystwa Szkół Średnich.	403
5.48. Wypowiedzi na posiedzeniu Koła Lwowskiego TNSW w sprawie udziału Koła w najbliższym Walnym Zgromadzeniu	403
5.49. Wypowiedzi w toku obrad XXIV Walnego Zgromadzenia TNSW.....	404
5.50. Wypowiedzi w toku obrad XXV Walnego Zgromadzenia TNSW.	409
5.51. Przemówienie na uroczystości rozdania świadectw dojrzałości i pożegnania pierwszych abiturientek Prywatnego Gimnazjum Żeńskiego im. Juliusza Słowackiego we Lwowie	410
5.52. Wypowiedź na II Zjeździe Kierowników Warsztatów Jordanowskich (Studenckich) ..	413
5.53. Przemówienie w sprawie pomocy dla szkolnictwa polskiego na Śląsku, wygłoszone na Wiecu Macierzy Szkolnej Księstwa Cieszyńskiego	414
5.54. Przemówienie w obronie polskości Uniwersytetu Lwowskiego na wiecu doktorów-Polaków	415
5.55. Przemówienie na uroczystym «Święconym» w Lwowskim Domu Akademickim im. Adama Mickiewicza	419
5.56. Żywy pomnik [Fundusz Pomocy Narodowej im. Tadeusza Rutowskiego]	419
5.57. Przemówienie na Zebraniu Jubileuszowym PTF.....	421
C. ŻYCZENIA.....	432
5.58. Przemówienie na promocji <i>sub auspiciis imperatoris</i> dra Jana Łukasiewicza	432
5.59. Przemówienie na promocji <i>sub auspiciis imperatoris</i> [dra Bronisława Sas-Bandrowskiego]	433
5.60. Przemówienie na uroczystości dziesięciolecia pracy w Kółku Filozoficznym Czytelnii Akademickiej	437
5.61. Przemówienie do dra Edwina Płażka przy sposobności wręczenia mu dyplomu członka honorowego TNSW	437
5.62. Przemówienie na promocji arcyksięcia Fryderyka, doktora <i>honoris causa</i> Uniwersytetu Lwowskiego, w siedzibie Naczelnej Komendy Armii.....	438
5.63. Przemówienie imieniem Komitetu Tadeusza Rutowskiego wygłoszone na uroczystym przyjęciu dra Tadeusza Rutowskiego na Ratuszu Lwowskim,	440
5.64. Przemówienie na uroczystości ku uczczeniu 40-lecia pracy naukowej prof. dra Stanisława Witkowskiego	446
D. PODZIĘKOWANIA	447
5.65. Podziękowanie za uznanie wyrażone na XXII Walnym Zgromadzeniu TNSW	447
5.66. Przemówienie dziękczynne z okazji uczczenia zasług, wygłoszone podczas 100 posiedzenia PTF.....	447
5.67. Przemówienie po wręczeniu <i>Księgi pamiątkowej</i> od TNSW	448
5.68. Przemówienie dziękczynne po otrzymaniu tytułu doktora <i>honoris causa</i> Uniwersytetu Warszawskiego.	450
5.69. Podziękowanie [...] w sali posiedzeń Seminarium Filozoficznego Uniwersytetu Jana Kazimierza na uroczystości wręczenia [...] medalu pamiątkowego wybitego staraniem byłych [...] uczniów	452
5.70. Przemówienie z okazji wręczenia nagrody miasta Łodzi	455
E. POŻEGNANIA	457
5.71. Przemówienie nad trumną śp. prof. Antoniego Kaliny.....	457
5.72. Wspomnienie o Wojciechu Dzieduszyckim wygłoszone na 81 posiedzeniu PTF.	460
5.73. Przemówienie nad grobem śp. prof. Leonarda Piętaka.....	460

5.74. Słowa pamięci o Wojciechu Dzieduszyckim [wygłoszone przed wykładem w Uniwersytecie Lwowskim]	461
5.75. Przemówienie u trumny śp. prof. Józefa Nusbauma-Hilarowicza	463
6. Memoriały i apele	465
6.1. Memoriał do RSK w sprawie nieegzaminowanych starszych zastępców nauczycieli	465
6.2. Petycja TNSW wniesiona do Sejmu Krajowego w sprawie rozszerzenia autonomii RSK	467
6.3. Memoriał Wydziału TNSW do RSK w sprawie przeciwdziałania spożywaniu alkoholu podczas wycieczek.	469
6.4. Memoriał Wydziału TNSW do RSK w sprawie pomnożenia etatu służby w szkołach średnich.	469
6.5. Memoriał Wydziału TNSW do RSK w sprawie kwartału pośmiertnego	471
6.6. Memoriał Wydziału TNSW do RSK w sprawie udziału nauczycieli seminariów w ankiecie o reformie seminariów	472
6.7. Memoriał Wydziału TNSW do RSK w sprawie pomieszczeń dyrektorskich	473
6.8. Memoriał Wydziału TNSW do RSK w sprawie unormowania lat służby nauczycieli szkół średnich.	474
6.9. Memoriał Wydziału TNSW do RSK w sprawie asygnowania remuneracji za godziny nadliczbowe	475
6.10. Memoriał Zarządu Głównego TNSW do Prezydium RSK w sprawie renumeracji za godziny nadliczbowe	475
6.11. Memoriał Zarządu Głównego TNSW do RSK w sprawie zbierania składek między młodzieżą szkół średnich na kolonie wakacyjne.	476
6.12. Memoriał Zarządu Głównego TNSW do RSK w sprawie rozszerzenia kursów hospitantów	477
6.13. Memoriał Zarządu Głównego TNSW do RSK w sprawie warsztatów studenckich w Nowym Sączu.	479
6.14. Memoriał Zarządu Głównego TNSW w sprawie koncertu młodzieży szkół średnich na rzecz kolonii wakacyjnych.	480
6.15. Memoriał Zarządu Głównego TNSW w sprawie nauki języka niemieckiego w szkołach ludowych pospolitych.	480
6.16. Memoriał Zarządu Głównego TNSW w sprawie pomnożenia posad nauczycielskich w szkołach średnich	483
6.17. Memoriał Zarządu Głównego TNSW w sprawie unormowania stosunków służbowych zastępców nauczycieli	487
6.18. Memoriał Zarządu Głównego TNSW w sprawie szkół średnich nowego typu	490
6.19. Memoriał Zarządu Głównego TNSW w sprawie dalszego kształcenia nauczycieli szkół średnich.	493
6.20. Memoriał PTF we Lwowie w sprawie wytycznych programu propedeutyki filozofii w liceach ogólnokształcących z 5.01.1935	496
6.21. Dom akademicki w Wiedniu	499
6.22. Fundusz Pomocy Narodowej im. Tad[eusza] Rutowskiego	501
6.23. Apel o poparcie Sekcji Samarytańskiej Sodalicii Słuchaczek Uniwersytetu.	502
6.24. Fundusz Zapomogowy Polskiej Młodzieży Akademickiej	503
7. Korespondencja	505
7.1. List do Henryka Struvego (1)	505
7.2. List do Henryka Struvego (2)	505
7.3. List do Henryka Struvego (3)	506
7.4. List oficjalny do redakcji <i>Przeglądu Filozoficznego</i>	508

7.5. Akcja TNSW w sprawie seminarium nauczycielskiego w Cieszynie.	508
7.6. Pismo Wydziału TNSW wystosowane do Zarządu Głównego Towarzystwa Szkoły Ludowej.	509
7.7. List Komitetu Redakcyjnego <i>Muzeum</i> do ks. Mateusza Jeża	511
7.8. Odpowiedź Wydziału TNSW na pismo grupy członków w sprawie szkolnictwa ruskiego.	512
7.9. Telegram Zarządu Głównego TNSW wysłany na uroczystość pożegnania JE hr. Stanisława Tarnowskiego	513
7.10. Pismo wysłane do kilku towarzystw w sprawie udziału Polaków w międzynarodowych kongresach higienistów szkolnych	513
7.11. Przedstawienie Zarządu Głównego TNSW do c.k. Ministerstwa Wyznań i Oświaty popierające rekurs jednego z członków Towarzystwa przeciw przeniesieniu go ze względów służbowych.	516
7.12. Okólnik Zarządu Głównego TNSW do zarządów kół w sprawie ich stanowiska na zewnątrz	517
7.13. Kwestionariusz Zarządu Głównego TNSW w sprawie nauki języka polskiego według nowego planu ministerialnego.	518
7.14. Kwestionariusz Zarządu Głównego TNSW w sprawie stosunków służbowych zastępców nauczycieli	519
7.15. Pismo Zarządu Głównego TNSW do pana dra Franciszka Krćeka.	520
7.16. Odpowiedź Zarządu Głównego TNSW na pismo RSK w sprawie wydania urzędowego spisu nauczycieli szkół średnich	521
7.17. Pismo Zarządu Głównego TNSW do polskich posłów do Rady Państwa, należących do stanu nauczycielskiego, w sprawie dodatku drożyznianego suplentów ...	522
7.18. Pismo Zarządu Głównego TNSW do posłów do Rady Państwa pp. Ludomiła Germana, Ignacego Petelenza, Franciszka Tomaszewskiego i Jana Zamorskiego w sprawie dodatku drożyznianego [dla] zastępców nauczycieli.	522
7.19. Pismo gratulacyjne Zarządu Głównego TNSW do p. Michała Konopińskiego, członka RSK z miasta Krakowa, z powodu jego ponownego wyboru na członka RSK. ...	523
7.20. Pismo Zarządu Głównego TNSW do posłów pp. Józefa Buzka, Ludomiła Germana, Ignacego Petelenza, Franciszka Tomaszewskiego i Jana Zamorskiego w sprawie budżetu Ministerstwa Wyznań i Oświaty za r. 1911.	524
7.21. Oświadczenie Zarządu Głównego TNSW ogłoszone w dziennikach polskich w sprawie korespondencji umieszczonej w <i>Dile</i> przeciw dyrektorowi miejskiego gimnazjum w Jaworowie p. Emilowi Zarembie.	524
7.22. Pismo do Prezydium TNSW z podziękowaniem za wydanie <i>Mów i rozpraw</i>	525
7.23. Pismo do Redakcji <i>Słowa Polskiego</i> w sprawie artykułu „Minister Hussarek i ukrainofile”, zamieszczonego w <i>Słowie Polskim</i> nr 416 z 6.07.1912, s. 3.	526
7.24. List do Adolfa Becka.	527
7.25. Kartka do Adolfa Becka (1).	528
7.26. Kartka do Adolfa Becka (2).	529
7.27. Adres Uniwersytetu Lwowskiego do Uniwersytetu Warszawskiego [na uroczystość jego otwarcia]	529
7.28. Pismo Senatu Akademickiego Uniwersytetu Lwowskiego do Henryka Sienkiewicza z powodu ukończenia przezeń 70 roku życia.	530
7.29. Pismo kondolencyjne z powodu śmierci Tadeusza Rutowskiego wysłane imieniem Uniwersytetu Lwowskiego do Komisarza Rządowego m. Lwowa, dra Władysława Stesłowicza	532
7.30. List do Juliusza Twardowskiego	533
7.31. List do Zarządu Głównego TNSŚiW	535

7.32. List do Dziekana Wydziału Humanistycznego Uniwersytetu Jana Kazimierza	535
7.33. List do Senatu Akademickiego Uniwersytetu Jana Kazimierza	537
Skorowidz imienny	540

Autorstwo Kazimierza Twardowskiego w odniesieniu do prac, których numer w „Spisie treści” jest oznaczony gwiazdką, nasuwa mniejsze lub większe wątpliwości.